

MEDOBČINSKI INŠPEKTORAT IN REDARSTVO OBČIN
JESENICE, GORJE, KRANJSKA GORA IN ŽIROVNICA
Cesta železarjev 6, 4270 Jesenice

Pogled občinskega inšpektorja na ravnanje z gradbenimi odpadki

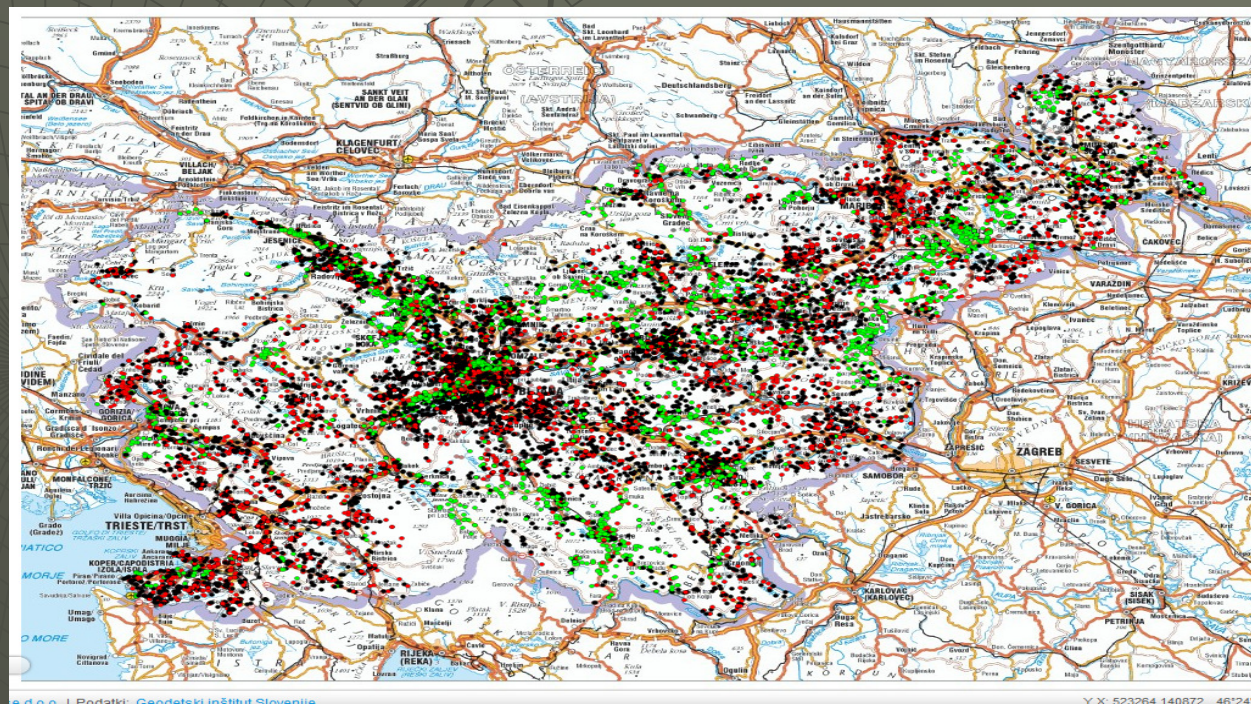

Gregor Jarkovič
občinski inšpektor

Stanje divje odloženih odpadkov v RS

Stanje divje odloženih odpadkov v RS je zaskrbljujoče.

Kljub temu, da je težko ali skoraj nemogoče natančno opredeliti koliko je v RS divjih odlagališč, strokovnjaki na podlagi znanih okoliščin in dejstev sklepajo, da jih je nekje med 30.000 in 40.000, predvsem gradbenih.

Stanje divje odloženih odpadkov v RS

V RS letno nastane več kot dva milijona ton gradbenih odpadkov, veliko od teh se odloži nelegalno.

Stanje divje odloženih odpadkov v RS

Večino materiala na odlagališčih (približno 85%) predstavljajo gradbeni in organski odpadki, približno 10% pa je komunalnih odpadkov.

Stanje divje odloženih odpadkov v RS

Glavni nevarni gradbeni odpadki so salonitne plošče, asfalt, steklena volna in katran za izolacijo.

Stanje divje odloženih odpadkov v RS

Najbolj vabljev dejavnik nedovoljenega kopičenja velikih količin gradbenih odpadkov so opuščene gramoznice.

Stanje divje odloženih odpadkov v RS

Največje število nelegalnih odlagališč je v poraščenem okolju, tam, kjer so očem prikrita. Več kot polovica vseh odlagališč je v grmiščih, redkem in strnjenem gozdu.

Stanje divje odloženih odpadkov v RS

Očitno je, da ljudje ne želijo imeti odpadkov pred svojimi pragovi, saj je na pozidanih območjih evidentiranih manj kot 1% divjih odlagališč.

Stanje divje odloženih odpadkov v RS

Največ divjih odlagališč odpadkov je tam, kjer je možen dovoz materiala.

Stanje divje odloženih odpadkov v RS

Podatki o aktivnosti kažejo, da je približno tretjina divjih odlagališč odpadkov polno ali delno aktivnih, kar kaže na živahno dogajanje v prostoru.

Stanje divje odloženih odpadkov v RS

Stanje v prostoru je danes alarmantno, sredstev za takojšnjo sanacijo ni dovolj.

Stanje divje odloženih odpadkov v RS

Kljub temu, da predelava odpadkov narašča, absolutne količine legalno in nelegalno odloženih odpadkov ne upadajo.

Stanje divje odloženih odpadkov v RS

Kot poglavitne vzroke za nastanek divjih odlagališč nevladne organizacije zaznavajo predvsem brezbržnost, neozaveščenost in neustrezen odnos ljudi do okolja.

Stanje divje odloženih odpadkov v RS

Sprotno čiščenje divjih odlagališč ni dolgoročna rešitev, zato imamo v Sloveniji 20-letni boj brez pravih rezultatov.

Stanje divje odloženih odpadkov v RS

Nedovoljeno odloženi odpadki so nevarni.

Stanje divje odloženih odpadkov v RS

Poleg njihove vizualne neprivlačnosti predstavljajo grožnjo zdravju ljudi in narave, so eden izmed krivcev za onesnaževanje virov pitne vode, prsti in zraka, kvarijo videz pokrajine, zmanjšujejo vrednost nepremičnin in možnosti turizma, obenem pa pomenijo stroške nekaj milijonov evrov na leto.

Stanje divje odloženih odpadkov v RS

Dejavniki, ki spodbujajo nastanek divjih odlagališč, so dostopnost in ne prevelika oddaljenost zemljišč, ki niso gospodarno izrabljena in dajejo vtis, da so nikogaršnja.

Zakonodaja s področja gradbenih odpadkov

Ravnanje z odpadki v Republiki Sloveniji ureja krovni zakon, **Zakon o varstvu okolja** (ZVO-1), skupaj z nekaterimi podzakonskimi predpisi.

Uredbe, ki urejajo področje gradbenih odpadkov:

Uredba o odpadkih (Uradni list RS, št. 103/11) .

Uredba o ravnanju z odpadki, ki nastanejo pri gradbenih delih (Uradni list RS št. 34/08).

Uredba o ravnanju z odpadki, ki vsebujejo azbest (Uradni list RS št. 34/08).

Uredba o obremenjevanju tal z vnašanjem odpadkov (Uradni list RS št. 34/08).

Uredba o obdelavi odpadkov v premičnih napravah (Uradni list RS št. 34/08).

Zakonodaja s področja gradbenih odpadkov

S temi akti je slovenska zakonodaja dobila značilno prepoznavno obliko in strukturo, podobno pravnemu redu Evropske unije. Okoljska politika EU je močno vplivala na okoljsko politiko in zakonodajo v Republiki Sloveniji.

Kljub temu, da je okoljska zakonodaja RS ustrezno prilagojena pravnemu redu EU, le-ta ni učinkovita.

Zakonodaja omogoča delo pristojnih organov na lokalnem in državnem nivoju, a le-ti problematike divjih odlagališč ne obravnavajo kot ene od prednostnih nalog.

Učinkovito delo inšpekcijskih organov ni možno, ker so si velikokrat državni in občinski zakonodajni predpisi do določene mere celo v nasprotju.

Na tem področju je še vedno opazna povsem nepotrebna delitev nalog inšpekcijskega nadzora na lokalni in državni nivo.

Državne in občinske strategije ravnanja z gradbenimi odpadki niso učinkovite

Gradbena podjetja in gradbeniki sami priznavajo, da odpadkov ne odlagajo na legalna odlagališča in tega tudi ne bodo počela, dokler tega ne bodo počeli vsi, saj bi se s plačevanjem za odlaganje postavila v nekonkurenčen položaj.

Računsko sodišče RS v svoji reviziji iz leta 2010 ugotavlja, da nadzora nad tokovi gradbenih odpadkov praktično ni.

Izogibanje stroškom legalnega odlaganja (stroškom prevoza do pogosto precej oddaljenih legalnih odlagališč in plačila odlaganja) je verjetno najpomembnejši vzrok za nastanek divjih odlagališč.

Državne in občinske strategije ravnanja z gradbenimi odpadki niso učinkovite

Ob primerjavi sistemske urejenosti okoljske zakonodaje v EU lahko ugotovimo, da ima Slovenija zelo napredno urejen formalni sistem, saj je ena redkih evropskih držav, ki ima okoljsko zakonodajo celovito urejeno in skoraj v celoti prilagojeno evropskim uredbam in direktivam.

Na žalost pa je potrebno dodati, da kljub temu, da ima tako varovanje okolja kot ravnanje z odpadki v RS dobro zakonodajno osnovo, že več kot dve desetletji pomembnega dejanskega napredka ni bilo, ker se tako pravni, organizacijski in tudi tehnološki deli sistema niso ustrezno dopolnjevali in dogradili.

Država in lokalne skupnosti ne zmorejo ustvariti ustrezne klime in okolja za optimalen razvoj ustreznih, predvsem učinkovitih sistemov ravnanja z gradbenimi odpadki.

Državne in občinske strategije ravnanja z gradbenimi odpadki niso učinkovite

Neurejenost zbiranja in predelave gradbenih odpadkov je dejavnik, katerega ureditev na celotnem slovenskem ozemlju bi povzročila pomemben premik pri zmanjševanju števila divjih odlagališč.

Sledljivost odlaganja odpadkov bi bila lahko vzpostavljena v postopku pridobivanja uporabnih dovoljenj za objekte.

Divja odlagališča gradbenih odpadkov so odličen vir surovin.

Sprejemanje gradbenih odpadkov na deponijah bi moralo biti povsem brezplačno.

Nadzorni organi in gradbeni odpadki

Inšpektorat RS za kmetijstvo in okolje

- Inšpekcija za okolje in naravo.

Pristojna za nadzor nad predpisi, ki urejajo ravnanje z gradbenimi odpadki.

Občinske inšpekcije

Pristojna za nedovoljeno odlaganje gradbenih odpadkov, ki izvirajo iz gospodinjstva.

Nadzorni organi in gradbeni odpadki

Pri analizi letnih poročil pristojnih inšpekcijskih organov in policije lahko ugotovimo, da pristojni nadzorni organi, še zdaleč ne dosegajo pričakovanega procenta obravnave divjih odlagališč, da bi lahko govorili vsaj o obvladovanju problematike.

Nadzorni organi in gradbeni odpadki

Zaradi neaktivnosti prekrškovnih organov se kršitelji zavedajo, da je verjetnost sankcij majhna, zato neustrezna kaznovalna politika spodbuja nelegalno dejavnost.

Preventivne funkcije nadzornih organov praktično ni opaziti.

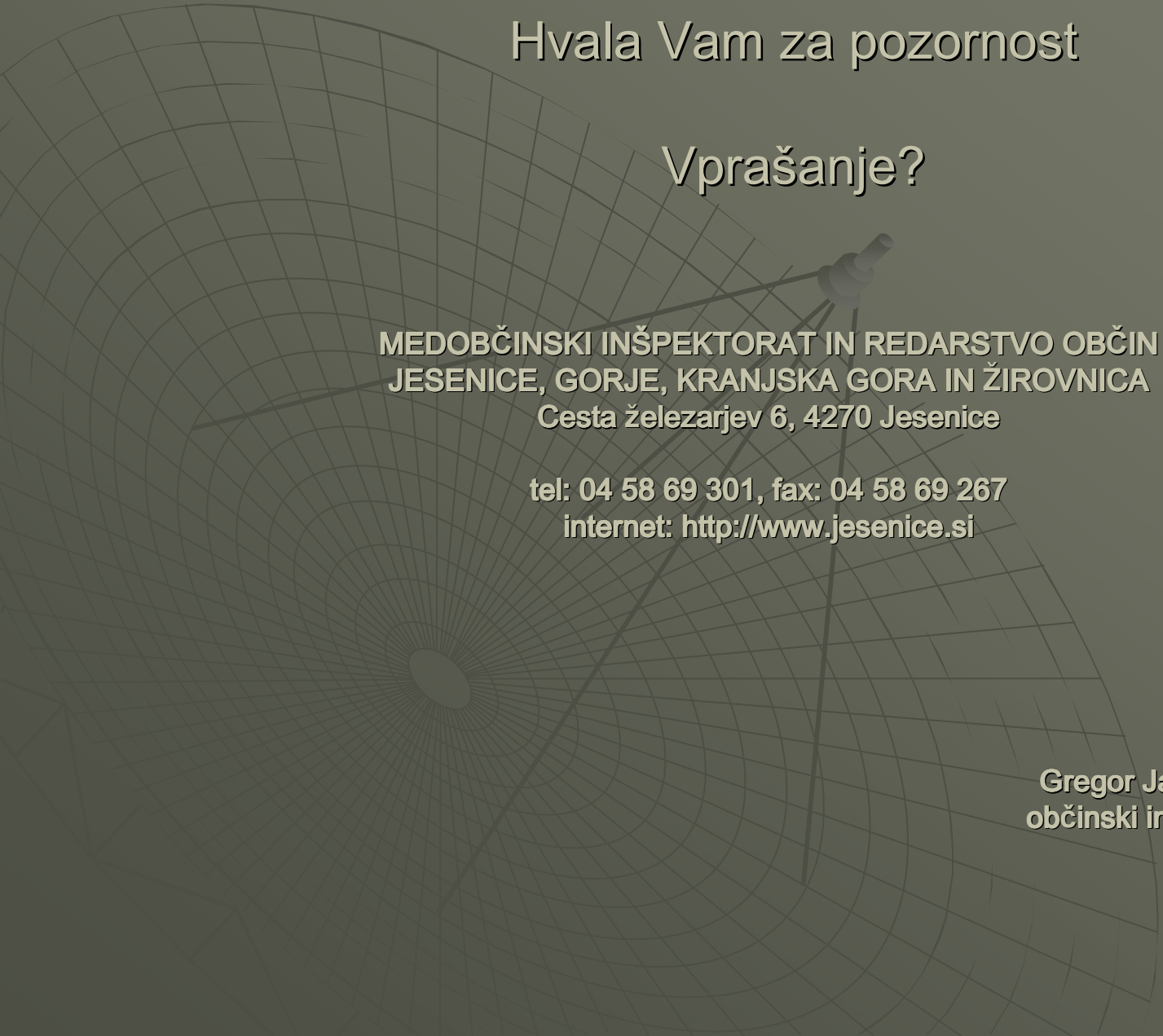
Dokler bodo potencialni kršitelji spodbujani k prekršku, ker je verjetnost za kazenski postopek majhna, ne bo sprememb na terenu.

Inšpekcijski upravni postopek je izjemno neučinkovit.

Namesto zaključka

Razvitejše skandinavske države imajo podobno urejeno okoljsko zakonodajo kot v RS, sistem ravnanja z odpadki pa deluje nepredstavljivo bolje kot pri nas.

Sanacijski ukrepi so brezpredmetni in neracionalni, dokler ne bo zbiranje in predelava gradbenih odpadkov, ki spodbujajo tudi nelegalno odlaganje preostalih odpadkov, urejeno sistemsko (gospodarska javna služba na regionalnem nivoju, koncesionarji na lokalnem nivoju) na način, ki bo izvajalce teh aktivnosti ekonomsko spodbujal. Za to je potrebna zgolj politična volja in postavitve reševanja te problematike na prioritetna mesta v programih političnih strank.

Hvala Vam za pozornost

Vprašanje?

MEDOBČINSKI INŠPEKTORAT IN REDARSTVO OBČIN
JESENICE, GORJE, KRANJSKA GORA IN ŽIROVNICA
Cesta železarjev 6, 4270 Jesenice

tel: 04 58 69 301, fax: 04 58 69 267
internet: <http://www.jesenice.si>

Gregor Jarkovič
občinski inšpektor